

Kommunala Pensionärsrådet

Minnesanteckningar

Handläggare:

Daniel Karlsson

Innehåll

Minnesanteckningar från Kommunala Pensionärsrådet	2
Närvarande	2
Frånvarande	3
Mötespunkter	3
Utses att justera:	3
§ 10 Val av justerare och fastställande av justeringstid	4
§ 11 Fastställande av föredragningslistan	4
§ 12 Lägesrapport äldreombudsmannen	4
§ 13 Revidering av program och handlingsplan för äldrevänlig kommun	4
§ 14 Insatser för att lugna personer på kommunens träffpunkter apropå den senaste tiden särskilda händelser	5
§ 14 Kommunens budget	6
§ 15 Aktiv oktober	7
§ 16 Angående minskad tillgänglighet till boulebanor i kommunen	8
§ 17 Kommunens seniorrestauranger	8
§ 18 Discgolfbanor	10
§ 19 Mötet avslutas	10

Minnesanteckningar från Kommunala Pensionärsrådet

Datum: 2023-09-29

Tid: 13:00-15:35

Lokal: KF-salen

Närvarande

Förtroendevalda

Tobias Smedberg (V) kommunstyrelsen, ordförande KPR

Cecilia Fors (M) äldrenämnden

Erik Boman (S) idrotts-och fritidsnämnden

Anita Björklund Hammarberg (L) omsorgsnämnden

För UPS (Uppsala pensionärsföreningars samarbetsråd):

Hans Nordström vice ordförande KPR

Mats Hallor

Karin Näslund-Westman

Inger Sjöberg

Anna Gelvås

Hans-Erik Lindahl

Christina Olsson

Övriga deltagare

Helene Stenlund äldreombudsman vård- och omsorgsförvaltningen

Kenny Jansson samordnare äldrevänlig kommun, ansvarig tjänsteperson KPR

Daniel Karlsson utredare vård- och omsorgsförvaltningen, sekreterare KPR

Lenita Granlund förvaltningsdirektör vård- och omsorgsförvaltningen

Johan Eikman enhetschef vård- och omsorgsförvaltningen

Susanne Angemo verksamhetscontroller kommunledningskontoret § 15

Ola Hägglund ekonomidirektör kommunledningskontoret § 15

Carola Bertolino verksamhetsutvecklare vård- och omsorgsförvaltningen § 16

Frida Högberg utvecklingsledare vård- och omsorgsförvaltningen § 16

Oscar Forss trafikplanerare stadsbyggnadsförvaltningen § 17

Petra Englund arbetsledare Uppsala Parkering § 17

Frånvarande

Förtroendevalda

Jonas Segersam (KD) kommunstyrelsen

Hilde Klasson (S) äldrenämnden

Mattias Johansson (C) kulturnämnden

För UPS (Uppsala pensionärsföreningars samarbetsråd)

Niklas Rommel

Mötespunkter

Paragraf: 10–20

Utöses att justera:

Paragraf: 10–20

Sekreterare:

Daniel Karlsson

Ordförande:

Tobias Smedberg

Justerare:

Hans Nordström

§ 10 Val av justerare och fastställande av justeringstid

Hans Nordström utses att jämte ordföranden justera anteckningarna. Anteckningarna skickas ut för godkännande per mejl inom två veckor och justeras därefter digitalt.

§ 11 Fastställande av föredragningslistan

Föredragningslistan godkänns enligt utsänt förslag med följande tillägg:

- Insatser för att lugna personer på kommunens träffpunkter apropå den senaste tidens särskilda händelser
- Discbanor i Vårdsätraskogen

Därtill lyfter UPS frågan om projektet gällande uthyrning av rum för äldre. Ansvarig tjänsteperson i KPR Kenny Jansson ombesörjer att UPS får tillgång till projektbeskrivningen och förmedlar kontakt till strategisk samhällsplanerare Elin Blume som håller i projektet. Frågan tas även vid behov upp som en punkt på nästkommande KPR-möte 1 december.

§ 12 Lägesrapport äldreombudsmannen

Äldreombudsman Heléne Stenlund ger en lägesrapport (för mer information se bilaga s. 3–9):

Karin Näslund Westman UPS framhåller att UPS redan 2014 väckte frågan om äldre dövas utsatta situation. Denna fråga är viktigt att arbeta vidare med. Vidare har UPS mottagit oro från föreningar att den lokala överenskommelsen mellan kommunen och föreningslivet (LÖK) är på väg att läggas ned. Stämmer det?

Tobias Smedberg svarar att det inte finns några sådana planer på att lägga ned den lokala överenskommelsen. Det kom en konsultrapport för en tid sedan som nämnde planerade förändringar i överenskommelsen som kan ha bidragit till att skapa onödig oro.

Det som händer just nu är att kommunen på förvaltningsnivå utreder frågan om nuvarande form för den lokala överenskommelsen är den bästa och hur samverkan mellan kommunen och föreningslivet kan utvecklas. En bred dialog kommer att föras inom ramen för detta mellan parterna.

§ 13 Revidering av program och handlingsplan för äldrevänlig kommun

Kenny Jansson, samordnare äldrevänlig kommun informerar och ger följande reflektioner (för mer information se bilaga s. 10–18):

- Åldersvänligt har numera de facto blivit den gällande beteckningen nationellt. Uppsala använder idag beteckningen äldrevänligt. I revideringsarbetet kvarstår att fatta definitivt beslut om hur Uppsala kommun fortsatt ska beteckna detta arbete.
- Det kan bli aktuellt att gå från tre till åtta utvecklingsområden för att ev. knyta an tydligare till strukturen för arbetet på WHO-nivå. Den baslinjebedomning

som kommunen genomförde i början av arbetet med äldrevänlig kommun 2016–2017 var strukturerad efter dessa åtta områden.

- Det förefaller som trygghet är en ”ny” fråga som bör prioriteras i revideringen. Detta har exempelvis lyfts från civilsamhället och äldreombudsmannen.
- Programmet kan komma att behöva avgränsas ytterligare och tydligare ”hitta sin plats” i relation till andra program. Andra program kan ha ett tydligt ansvar för och täcka in vissa specifika sakområden. I praktiken kan dessa hanteras horisontellt i samverkan utan att de nödvändigtvis också täcks in av själva programmet för äldrevänlig kommun.

Hans Nordström UPS framhåller att det är viktigt att processen för revideringen drivs på och att programmet och handlingsplanen behöver gå upp för beslut så snart som möjligt under våren. UPS ser fram emot att delta i arbetet i dialog med sina föreningar. Upplevelsen är att arbetet med äldrevänlig kommun i någon mån präglats av stiltje. I den nuvarande handlingsplanen står det exempelvis att vissa åtgärder ska genomföras 2020–2021, vilket inte ser så bra ut, vi behöver ha en plan och ambition framåt för arbetet.

Kenny Jansson svarar att själva arbetet inom ramen för äldrevänlig kommun har pågått kontinuerligt, även under pandemin, men att det stämmer att de konkreta åtgärderna i handlingsplanen blivit inaktuella och att det finns behov av att utveckla återrapporteringen vad som genomförts därefter. I och med revideringsarbetet så tas nu steg för en tydligare ram för planering och rapportering av ambitionerna framåt.

§ 14 Insatser för att lugna personer på kommunens träffpunkter apropå den senaste tiden särskilda händelser

Hans Nordström framhåller att det finns en stor oro bland äldre som en följd av de sprängningar och skjutningar som ägt rum lokalt och nationellt. UPS undrar därför hur kommunen bemöter denna oro och fångar upp de äldre som behöver prata med någon. Utöver detta behöver också en långsiktig diskussion föras om hur upplevelsen av trygghet bland äldre kan stärkas i kommunen.

Lenita Granlund instämmer i UPS synpunkt att det är mycket viktigt att föra den långsiktiga diskussionen om hur tryggheten säkras i kommunen. I det akuta skedet som nu råder i frågan sker mycket kommunikation internt i kommunen. I samband med sprängningen i Fullerö har kommunens tjänsteperson i beredskap (TIB) aktiverats och kommunen satte även i gång konkret krisstöd, insatser sker också på plats i samverkan med Region Uppsala, civilsamhället och polisen. Gemensam presskonferens har hållits i polishuset med polisen och kommunen tillsammans. Kommunens egna väktare arbetar mobilt med utökad närvaro dagtid, främst i Störvreta och andra berörda orter.

Trycket har också varit högt på Kontaktcenter som har fått stöd av kommunikationsstaben. Polisen har också öppnat särskilda telefonnummer. Kommunala medarbetare finns också tillgängliga på träffpunkterna för att möta oron.

Ingrid Sjöberg framhåller att tryggheten för äldre i utomhusmiljön, särskilt vid den enskildes bostad behöver prioriteras.

Kenny Jansson svarar att kommunens enhet för trygghet, brottsförebyggande och säkerhet har haft ett specifikt projekt om äldre och trygghet. Dessutom pågår

områdesarbete i Gränby och Gottsunda, med kontinuerlig samverkan med civilsamhället.

Karin Näslund-Westman framhåller att UPS kan spela en viktig roll i och med sitt uppdrag som paraplyorganisation, genom att föra vidare information till sina medlemsföreningar och därigenom bidra till att lugna oroliga.

§ 15 Kommunens budget

Tobias Smedberg informerar om att kombinationen av det exceptionella ekonomiska läget, samt det faktum att en stor del av KPR:s ledamöter/stödfunktioner bytts ut och att ny mandatperiod påbörjats, medfört vissa brister i möjligheterna för UPS att i tidigt skede inkomma med synpunkter i framtagandet av kommunens mål och budget. Mot bakgrund av detta hanteras denna fråga nu på dagens möte genom information om kommunens ekonomi och möjligheter för UPS att inkomma med synpunkter gällande kommunens mål och budget med kort varsel.

Nästa år kommer säkerställas att UPS ges möjlighet till att inkomma med synpunkter också i ett tidigare skede i processen på ett KPR-möte under våren.

Susanne Angemo informerar om att kommunen är inne i slutskedet av beredningsprocessen av mål och budget. Styrets förslag är ute på remiss, med måndag som sista dag för yttrande. För att möjliggöra UPS att inkomma med ett yttrande förlängs perioden för UPS att inkomma med synpunkter denna gång till fredag den 6 oktober.

Ola Hägglund, ekonomidirektör, informerar om förslaget till kommunens budget (för mer information se bilaga s. 20–35):

Tobias Smedberg ger en kompletterande information om äldrenämndens ekonomiska situation:

Nästa års budget utgår från årets budget med en extra uppräkningsutifrån demografiutvecklingen. Inriktningen i budgetprocessen är gå från generella effektiviseringskrav och i stället skilja ut vad som är effektiviseringar (att bedriva verksamhet med mindre pengar, men med samma eller högre kvalitet) samt rena besparingar. Som effektiviseringar har kommunen exempelvis pekat ut minskade kostnader för inhyrd personal, smartare schemaläggning och att öka takten i digitaliseringen. Vid behov kan en mer djupgående ekonomisk redovisning ges till UPS vid kommande möte med äldrenämndens arbetsutskott.

Karin Näslund-Westman frågar hur kommunen tänker kring frågan om äldreomsorgslyftet.

Lenita Granlund svarar att äldreomsorgslyftet fortsätter och att nämnden fortsatt kommer söka medel inom ramen för detta men att den exakta fördelningen av medlen i dagsläget inte är klar. Utöver detta försvinner en del andra statliga medel medan andra tillkommer och förstärks, bland annat tillförs medel för nära vård och för att motverka ofrivillig ensamhet.

Ola Hägglund tillägger att det är viktigt att ha med sig att de statliga medlen inte värdesäkras utifrån inflationen.

UPS undrar i vilken mån en avveckling av LOV och etableringsrätten inom särskilt boende kan fungera som en effektiviseringsåtgärd för nämnden

Tobias Smedberg svarar att bedömningen är att detta har en resultatförstärkande effekt på längre sikt, men inte redan från år 1. Det är därtill viktigt att understryka att avvecklingen avser den fria etableringsrätten/LOV, medan valfriheten för den enskilde inom särskilt boende ska finnas kvar.

§ 16 Aktiv oktober

Frida Högberg och Carola Bertolino informerar (för mer information se bilaga s. 51–57):

Aktiv oktober är ett bra exempel på hur initiativ kan lyckas när civilsamhället och kommunen jobbar tillsammans. Inom ramen för arrangemanget sker en omfattande informationskampanj genom bland annat utskick och förmedling av vykort, inlägg på Facebook och Instagram samt annonser i UNT.

Hans Nordström konstaterar att det är mycket positivt att detta arrangemang kommer till stånd och tillägger att UPS försöker bidra till att sprida informationen vidare. En målgrupp som är viktig men svår att nå är de personer som sitter hemma och inte är aktiva, hur når man dem på bästa sätt?

Carola Bertolino svarar att kommunen arbetar med att sprida informationen vidare också via hemvården och särskilt boende och att det finns en lista på förbättringsförslag för när aktiv oktober arrangeras nästa gång.

Ingrid Sjöberg undrar om någon från UL kommer att delta som kan svara på frågor om seniorkortet och hur nuläget ser ut i denna fråga.

Tobias Smedberg svarar att det är Region Uppsala som ansvarar för UL. Kommunen har pengar avsatta i budget och förhoppningen är att det ska vara i gång vid årsskiftet.

§ 17 Angående minskad tillgänglighet till boulebanor i kommunen

Hans Nordström informerar om att PRO Vaksala-Danmark skickat in en skrivelse om att det var trångt med parkering på Sävja IP vid ett bouletillfälle vilket ledde till att personer blev bötfällda för felparkering. Det är inte heller första gången en sådan situation uppkommit med brist på parkering i samband med boulespel i kommunen.

Kommunens pensionärsföreningar är ofta runt i kommunen och spelar turneringar på olika banor. Generellt har äldre också ett större behov att kunna använda bil för att ta sig runt till olika aktiviteter. Bristen på parkering för äldre vid boulebanor i kommunen minskar således tillgängligheten till dessa och borde ses över generellt i kommunen, då detta kan handla om ett annat område nästa gång. Därtill behöver den konkreta situationen i Sävja avhjälpas. Det finns exempelvis en grusplan i närheten med parkeringsplatser, kan det ges tillstånd till de som spelar att nyttja dessa platser?

Oscar Forss informerar om att den aktuella parkeringen vid Sävja IP är planlagd som en allmän parkering/allmän plats. Kommunen kan inte reservera parkeringsplatser på allmän plats men kan däremot se till det allmänna behovet inom ramen för platsen, där finns exempelvis också gym. Det är många intressen som måste samsas, både generellt gällande parkering och specifikt på Sävja IP, så frågan är komplex. Exempelvis så ligger många parkeringar vid skolor och där finns också ett intresse att miljön är så bilfri som möjligt och antalet parkeringsplatser därmed mindre. Stadsbyggnadsförvaltningen tar dock till sig informationen att behovet finns och kommer titta på regleringen av platser kopplat till Sävja IP och på andra platser, exempelvis inom ramen för tillskapandet av ett stort antal nya boulebanor vid Fålhagens IP.

Petra Englund tillägger att det är förvaltaren inom Uppsala arenor och fastigheter som kan fatta beslut om eventuellt tillstånd om att nyttja de specifika platserna vid grusplanen i Sävja. Petra Englund tillägger att hon återkommer med kontaktuppgifter till den förvaltare som är ansvarig så kan UPS ta frågan vidare dit.

§ 18 Kommunens seniorrestauranger

Innan diskussionen påbörjas i själva sakfrågan framför Tobias Smedberg en ursäkt för själva processen kopplat till beslutet om seniorrestaurangerna, mer specifikt att dialog inte har förts i frågan innan i KPR, eller i annat forum där UPS kunna delta.

Johan Eikman informerar (För mer information se bilaga s. 36–47):

Från årsskiftet kommer det att finnas sex seniorrestauranger i kommunen. Kostnader för seniorlunch blir då 70 kr, jämfört med det uppskattade självkostnadspriset som befinner sig i intervallet 95–120 kr exklusive fastighetskostnader. Det har skett en kraftig minskning av intäkterna från seniorrestaurangerna sedan pandemin och kommunen har heller inte möjlighet att marknadsföra seniorrestaurangerna utifrån potentiell konkurrenssituation med den öppna marknaden.

Fler skolor planerar att införa möjligheten för seniorer att äta till årsskiftet, och seniorluncher på skolor är nu spritt över hela kommunen. Lokalerna på Årsta och

Ramund är undermåliga och i behov av investering i renovering. Utifrån det få antalet ätande på dessa restauranger var en sådan investering svår att motivera utifrån att underskottet i verksamheten har blivit större. Bedömningen är att den totala subventioneringen för seniorrestauranger når relativt få av de äldre som den är avsedd att nå, och att det finns andra insatser som i större utsträckning når den målgrupp som seniorrestaurangerna avser att nå för att motverka ofrivillig ensamhet.

Kommunen kommer att driva vidare alla andra seniorrestauranger fem dagar i veckan, med undantag för Senioren som fortsatt kommer vara öppen sju dagar i veckan. Förändringarna inom seniorrestaurangerna beräknas ge en resultatförstärkning för nämnden om 3,2 miljoner kr årligen.

Synpunkter/frågor från UPS:

- Främst införande av helgstängt som upplevs som problematiskt bland de äldre som hör av sig, det finns en förståelse för de höjda lunchpriserna.
- Återinförda seniorluncher på Fyrishov skulle kunna vara ett sätt att lindra problemen, då får man ju helgöppet där på köpet.
- När det gäller Ramund och Årsta finns en oro från föreningarna, finns lokalerna kvar, kan man ta en macka? När det gäller seniorrabatten på privata restauranger behövs inte heller alltid lunch, man skulle kunna tänka sig att utvidga denna rabatt också till ställen som erbjuder enklare förtäring som exempelvis konditorier.
- Hur går resonemanget när en hel stadsdel (Luthagen/Svartbäcken) blir utan mötesplats för äldre i form av träffpunkt/seniorrestaurang? Det drabbar inte minst de äldre som har svårt att ta sig någonstans på egen hand och har det svårt ekonomiskt.
- Hur vet kommunen att seniorrestaurangerna inte minskar ensamheten för den enskilde besökaren?

Johan Eikman svarar att gällande ensamheten för den enskilde så har förvaltningen fått den informationen från personalen som jobbar på träffpunkterna. Därtill så har luncherna på Ramund och Årsta haft få besökare. När det gäller Ramund och Årsta så tittar förvaltningen över vad lokalerna kan användas för framöver och ex. möjligheter för enklare förtäring som kaffe och macka. De träffar som hålls i aulan på Ramund kommer att kunna fortsätta.

Tobias Smedberg svarar att det är ett missförstånd att träffpunkten på Ramund ska läggas ned, den kommer att vara kvar. Seniorrestaurangerna fyller en viktig funktion där syftet är att bryta social isolering, inte själva maten i sig.

Det är förståeligt att detta kommer upplevas som stor förändring för ett fåtal. Uppsala kommun lägger dock en betydligt större del av sin budget på öppna verksamheter jämfört med jämförbara kommunen och det är därför rimligt att i en svår ekonomisk situation kunna motivera kostnaderna och identifiera resultatförstärkande åtgärder. I beaktande behöver också tas att den största alternativkostnaden fanns i att fortsätta bedriva verksamheten som tidigare.

Äldrenämnden undersöker också möjligheten att utveckla andra aktiviteter och lokaler för att kompensera och förbättra på annat sätt. Exempel på detta specifikt inom Svartbäcken är utveckla Fyrisskolan och ingå i ett idéburet offentligt partnerskap med Fyrisgården. Målet är att kunna erbjuda de äldre ett bättre utbud av aktiviteter också vid helgtid, för att kunna motverka den ofrivilliga ensamheten i

högre utsträckning. När det gäller Fyrishov så får en fortsatt dialog föras angående möjligheten för Fyrishov att återinföra seniorrabatt på de luncher som erbjuds där.

Kenny Jansson tillägger att det är möjligt även för exempelvis caféer att ansluta sig till kommunens samverkan om seniorrabatter på privata restauranger och uppmuntrar alla att gå till det lokala konditoriet och be dem ansluta sig,

§ 19 Discgolfbanor

Ingrid Sjöberg UPS informerar om att det planeras för en discgolfbana i Vårdsätraskogen och undrar vem som ansvarar för detta och vart man kan vända sig om man har frågor och synpunkter på detta.

Tobias Smedberg svarar att den aktuella frågeställningen om detta kan mejlas till ansvarig tjänsteperson i KPR Kenny Jansson, så tar kommunen fram ett svar. Om UPS inte är nöjda med svaret så kan frågan tas upp på kommande KPR-möte.

§ 20 Mötet avslutas

Ordförande Tobias Smedberg avslutar mötet.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS-förordningen. Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller via valideringstjänsten på sign.uppsala.se. Där återfinns även information om hur du installerar det utfärdarcertifikat som krävs för att PDF-läsaren ska kunna validera alla delar av underskriften.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.